

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Udvalget for Forretningsordenen
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 20. september 2024
Kontor: Databeskyttelseskontoret
Sagsbeh: Katrine Hjørtnæs
Haugegaard
Sagsnr.: 2024-08323
Dok.: 3348481

Besvarelse af spørgsmål nr. 10 (Alm. del) fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 10 (Alm. del), som Folketingets Udvalg for Forretningsordenen har stillet til justitsministeren den 21. juni 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DD).

Peter Hummelgaard

/

Louise Black Mogensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 10 (Alm. del) fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen:

”Det fremgår af Justitsministeriets retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af SMS-beskeder m.v., at embedsmænd i chefstillinger, ministre og deres særlige rådgivere kun »bør« opbevare deres SMS-beskeder i henholdsvis 10 og 25 år. Under hensyn til myndighedernes troværdighed og for at kunne forebygge en evt. ny sms-skandale, som den under Minksagen, mener ministeren så ikke, at det i stedet generelt burde være således, at disse embedsmænd, særlige rådgivere og ministre »skal« opbevare deres SMS-beskeder i den angivne opbevaringsperiode?”

Svar:

1. Justitsministeriet kan oplyse, at retningslinjerne for statslige myndigheders opbevaring af SMS-beskeder mv. retligt set er en vejledning, der retter sig mod statslige myndigheder, som herefter pålægger ministre og medarbejdere bl.a. at opbevare arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. på de pågældendes telefoner. Retningslinjerne bliver i kraft af ministeriers instruktion bindende for ministre og medarbejdere. Det samme gør sig gældende for de tidligere gældende foreløbige retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af SMS-beskeder mv. (udsendt i juli 2022) og retningslinjerne for statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails mv. (udsendt i september 2021).

Når retningslinjerne ikke i sig selv er retligt bindende for ministre og medarbejdere, skyldes det, at det forudsætter lovhjemmel, hvis Justitsministeriet skal fastsætte retligt bindende regler på tværs af ministerier, jf. nærmere herom nedenfor, og at regler om f.eks. opbevaring af SMS-beskeder naturligt må ses som et led i den almindelige instruktionsbeføjelse i et ansættelsesforhold.

2. Der har været rejst spørgsmål om brugen af formuleringerne ”skal” og ”bør” i retningslinjernes pkt. 2.1, 2.2 og 2.3.

Af pkt. 2.1 fremgår bl.a. følgende:

”Det er Justitsministeriets vurdering set i lyset af ovenstående hensyn, at medarbejderes SMS-beskeder mv. skal opbevares i

en periode på 5 år eller indtil telefonskift eller fratrædelse, hvis dette sker før de 5 år.” (understreget her)

Af pkt. 2.2 fremgår bl.a. følgende:

”Længden af den periode, hvor SMS-beskeder mv. tilhørende chefer mv. skal opbevares, bør fastsættes under hensyntagen til, at der er tale om ansatte, der varetager en funktion, hvor det ikke er usandsynligt, at vedkommende afsender eller modtager SMS-beskeder mv., som vil kunne være relevante for en undersøgelses- eller granskningskommission. For så vidt angår ansatte i chefstillinger vurderes det på den baggrund, at den ansattes SMS-beskeder mv. som udgangspunkt bør opbevares i mindst 10 år, jf. nedenfor under pkt. 2.4.” (understreget her)

Af pkt. 2.3 fremgår bl.a. følgende:

”For ministre, særlige rådgivere og departementschefer gælder sådanne helt særlige forhold omkring deres stilling og funktion, som kan begrunde, at deres SMS-beskeder mv. bør opbevares i længere tid end 10 år. Justitsministeriet finder derfor, at SMS-beskeder mv. tilhørende ministre, særlige rådgivere og departementschefer bør opbevares i mindst 25 år efter afsendelsen eller modtagelsen.” (understreget her)

I lyset af, at der er tale om en vejledning, havde det været mest naturligt alle de tre fremhævede steder at skrive ”bør”. I sammenhængen gør det imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse ikke en forskel, om der anvendes ”bør” eller ”skal”, idet ordene i alle tre tilfælde knytter sig til Justitsministeriets vurdering af opbevaringsperiodens længde. Som nævnt er retningslinjerne alene rettet til myndigheder, som generelt må antages ikke at være i tvivl om den retlige karakter af retningslinjer af denne art. I det lys vil en ændring af fremhævede ”skal” til ”bør” i pkt. 2.1 efter Justitsministeriets opfattelse kunne ske ved en eventuel fremtidig ændring af retningslinjerne.

3. Mere generelt kan det oplyses, at det følger af almindelige principper for udarbejdelse af lovforslag, at lovformen som udgangspunkt alene bør anvendes, hvis man ønsker at fastsætte regler, som skal normere retsstillingen mellem borgere, virksomheder mv. indbyrdes, pålægge borgerne, virksomheder mv. pligter over for det offentlige eller tillægge borgerne, virksomheder mv. rettigheder over for det offentlige, jf. pkt. 1.1 i Justitsministeriets vejledning nr. 9964 af 23. november 2023 om lov kvalitet.

Tilsvarende bør bekendtgørelser som hovedregel alene indeholde regler, der retter sig mod borgere, virksomheder mv. Regler af tjenstlig karakter, der alene er bindende for myndigheder, og rent vejledende udtalelser bør i almindelighed ikke optages i en bekendtgørelse, jf. pkt. 2.1 i Justitsministeriets vejledning nr. 9594 af 9. juli 2021 om administrative forskrifter.

Retningslinjerne for statslige myndigheders opbevaring af SMS-beskeder mv. retter sig ikke mod borgerne, men mod statslige myndigheder. Justitsministeriet finder det derfor rigtigst ikke at indskrive retningslinjerne i en lov eller i en bekendtgørelse.

Cirkulærer udstedes oftest af et ministeriums departement og retter sig typisk mod departementet og dets underliggende myndigheder. Det skyldes, at en overordnet myndighed kan udstede cirkulærer uden lovhjemmel, hvis cirkulæret retter sig til en underordnet myndighed. Derimod forudsætter det lovhjemmel at udstede et cirkulære til en myndighed, der ikke er underordnet den udstedende myndighed.